DÜNDEN BUGÜNE YAYGIN DİN EĞİTİMİ

"TECRÜBE, DÖNÜŞÜM VE GELECEK PERSPEKTİFİ"

2026
ANKARA

GENEL ÇERÇEVE

Diyanet İşleri Başkanlığı, milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütme, din konusunda toplumu aydınlatma ve ibadet yerlerini yönetme görevi uhdesine verilmiş anayasal bir kurumdur. Bununla birlikte Başkanlık hizmetleri Türkiye ile sınırlı kalmayıp Asya'dan Avrupa'ya, Afrika'dan Amerika ve Avustralya'ya, dünyanın her bölgesinde küresel ölçekte bir hüviyet kazanmıştır. Ayrıca gerek Batı'da gerekse İslam dünyasında kurumsal yapısı ve hizmet modelleriyle referans alınan dinî bir organizasyon vasfı taşımaktadır.

Başkanlığın temel hedefi, toplumun tüm sosyo-demografik gruplarını (çocuk, genç, yetişkin, kadın, erkek ve engelli bireyler) kapsayacak şekilde bir din hizmeti sunmaktır. Toplumu din konusunda aydınlatma görevinin gereği olarak sürdürülen yaygın din eğitimi hizmetleri, Başkanlığın hizmet ağının önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğünün planlaması ve koordinasyonunda sürdürülen yaygın din eğitimi hizmetlerinin etkin ve verimli bir biçimde sunulması temel stratejik hedeflerden biridir. Her yaş grubundan öğrenciye hitap eden Kur'an kursları, Kur'an-ı Kerim tilaveti, itikat, ibadet, ahlak ve siyer gibi temel dinî konularda eğitim vermekle kalmayıp; aynı zamanda toplumun millî ve manevî değerlerinin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu doğrultuda, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarını merkeze alan dinamik bir yaklaşımla, esnek çerçeve programlar hazırlanmakta ve uygulamaya konulmaktadır. Bu kapsamda yürütülen yaygın din eğitimi faaliyetleri; yaş grupları, bireylerin özel ilgi ve ihtiyaçları ile fizikî imkânlar doğrultusunda şu temel başlıklarda çeşitlenmektedir:

1. Erken çocukluk ve çocukluk dönemindeki bireylere yönelik Kur'an Kursları Öğretim Programları (4-6 Yaş, 7-10 Yaş, 11-14 Yaş Grubu),
2. Gençlere ve yetişkinlere yönelik İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursları Öğretim Programları,
3. Kur'an Kursu bulunmayan veya bu kurslara erişim imkânı sınırlı olan vatandaşlar için Camilerde Kur'an Öğretimi Programı,
4. Farklı sebeplerden dolayı yüz yüze programlara katılma imkanı bulamayanlara yönelik uzaktan eğitim programları,

5. Örgün eğitime ara verilen yaz dönemlerinde öğrencilere yönelik Yaz Kur'an Kursları Programı,
6. Metodolojik bir disiplin ve Başkanlığın belirlediği çerçevede Kur'an-ı Kerim'i ezberlemek isteyenler için uygulanan Hafızlık Eğitim Programı,
7. Hafızların Kur'an'ın kavramsal çerçevesini özümsemelerini sağlamak ve temel İslam bilimleri disiplinlerinde yeterliliğe sahip bireyler yetiştirmek için hazırlanan Kur'an'ı Anlama ve İslamî İlimler Temel Öğretim Programları,
8. Hafızlığı sağlam, akademik donanıma ve öz güvene sahip, dini değerleri doğru kaynaklardan öğrenen, evrensel gelişmeleri takip eden ve etik değerler ışığında topluma öncülük eden nesiller yetiştirmeyi amaçlayan Kur'an Eğitim Merkezleri Eğitim Programı,
9. İşitme ve görme engelli bireylerin nitelikli din eğitimi almalarını sağlamak amacıyla uygulanan özel öğretim programları,

Başkanlığın yaygın din eğitimi faaliyetlerinden yararlanan vatandaşların sayısı her geçen gün artmakta; bu doğrultuda programlar çeşitlendirilmektedir. Değişen toplumsal dinamikler ve artan hizmet kalitesi standartları, kurumun güncel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmıştır. Bu perspektifle; eğitim süreçlerinin ihtisaslaşması ve daha sistematik bir zeminde yürütülmesi amacıyla 2020 yılında "Hafızlık Eğitimi Daire Başkanlığı", 2024 yılında ise "Çocukluk Dönemi Yaygın Din Eğitimi Daire Başkanlığı" müstakil birer idari birim olarak yapılandırılmıştır.

Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü; yaygın din eğitimi faaliyetlerinin planlanması ve yürütülmesindeki idari rolünün yanı sıra, sunulan hizmetlerin niteliğini ölçmek, geliştirmek ve toplumsal ihtiyaçlara uygunluğunu takip etmekle de yükümlüdür. Bu bağlamda Genel Müdürlük, din eğitimi süreçlerini sadece uygulama düzeyinde değil, aynı zamanda akademik bir yaklaşımla değerlendirmeyi ve sahadan gelen verileri bilimsel süzgeçten geçirmeyi hedeflemektedir. Düzenlenen sempozyumlar, bu değerlendirme sürecinin en temel platformu olarak hizmetlerin sürdürülebilir gelişimine ve kurumsal hafızanın güncellenmesine imkân tanımaktadır.

2012 yılında düzenlenen ilk “Yaygın Din Eğitimi Sempozyumu”ndan günümüze kadar geçen süreçte; bilgi teknolojileri, pedagojik yaklaşımlar, sosyolojik yapılar ve bireysel öğrenme ihtiyaçları başta olmak üzere pek çok alanda köklü dönüşümler yaşanmıştır. Günümüzde dijitalleşen eğitim sistemleri ve muhatap kitlenin farklılaşan beklentileri, yaygın din eğitimi stratejilerinin bütüncül ve bilimsel bir perspektifle yeniden ele alınmasını kaçınılmaz kılmıştır. Dolayısıyla gelinen noktada, tüm bu değişimleri derinlemesine analiz edecek ve geleceğe yönelik yol haritasını belirleyecek yeni bir yaygın din eğitimi sempozyumu yapılması gerekliliği doğmuştur.

SEMPOZYUMUN AMACI

Eğitim hizmetleri, statik bir yapıdan ziyade toplumsal değişim ve bilimsel paradigmalarla eş güdümlü, dinamik bir değişim ve dönüşüm sürecini içermektedir. Çevresel ve toplumsal değişimlere uyum sağlayamayan eğitim modelleri, zamanla işlevselliğini yitirerek kurumsal çözülme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Dolayısıyla eğitim hizmetlerinde yenilenme, kurumsal ataleti kıran, sistemin çıktı kalitesini garanti altına alan ve toplumsal beklentiler ile pedagojik pratikler arasındaki ontolojik mesafenin açılmasını engelleyen stratejik bir zorunluluktur.

Bu gerçeklikten hareketle Diyanet İşleri Başkanlığı, eğitim hizmetleri alanında temel dinamiklerini koruyarak toplumun ihtiyaçları ve gelişen şartlar doğrultusunda kendini sürekli yenilemektedir. Değişim ve dönüşüm sürecinde, Başkanlığın eğitim hizmetlerinin kuramsal ve pratik boyutlarıyla kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi ve ortak bir akılla geleceğe yönelik stratejiler geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. “Dünden Bugüne Yaygın Din Eğitimi: Tecrübe, Dönüşüm ve Gelecek Perspektifi” temalı yaygın din eğitimi sempozyumunun temel amacı, örgün eğitim müfredatı dışında kalan ve hayat boyu öğrenme perspektifiyle icra edilen yaygın din eğitimi faaliyetlerini; değişen toplumsal dinamikler, teknolojik gelişmeler ve bireysel ihtiyaçlar ışığında çok boyutlu ve disiplinler arası bir yaklaşımla ele almaktır.

Bu genel amaç çerçevesinde şu hususların incelenmesi hedeflenmektedir:

1. **Kurumsal Uygulamaların Analitik Değerlendirilmesi:** Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen programlar kapsamındaki güncel uygulamaların verimliliğini, sürdürülebilirliğini ve geleceğe yönelik potansiyelini bilimsel araştırma yöntemleriyle analiz etmek,
2. **Eğitim Süreçlerini Değerlendirme ve Materyal Geliştirme:** Pedagojik ve andragojik yaklaşımlar doğrultusunda, farklı yaş ve hedef kitlelerine (çocuk, genç, yetişkin, engelli bireyler vb.) yönelik sunulan eğitim hizmetleri süreçlerini bütüncül olarak tartışmak; öğretim materyallerinin niteliğini artıracak stratejiler geliştirmek ve yenilikçi eğitim teknolojilerinin entegrasyonunu sağlayacak modeller önermek,
3. **Disiplinler Arası Yaklaşım ve Teorik Zemin:** Yaygın din eğitimini ilahiyat verileri yanı sıra eğitim, psikoloji, sosyoloji, iletişim gibi farklı disiplinlerin teorik ve ampirik birikimiyle beslemek,
4. **Stratejik Çıktılar ve Politika Önerileri:** Sempozyum boyunca sunulacak akademik bildiriler ve yapılacak müzakereler sonucunda elde edilen bulgular ışığında, yaygın din eğitimi politikalarına yön verebilecek, sahada uygulanabilirliği olan stratejik öneriler ve eylem planları ortaya koymak.